

Let op je tong

Jakobus 3.1-12; Markus 8.27-38

Rev Dr Jos Strengtholt
Heliopolis 2015

Toen ik een kleine jongen was — ik zal ongeveer zes jaar oud zijn geweest — moest ik een operatie ondergaan. Mijn blindedarm moest verwijderd worden. Tegenwoordig blijf je daarvoor nauwelijks nog in het ziekenhuis, maar toen moest ik er zes dagen blijven.

Blijkbaar had ik de hoofdverpleegkundige van de afdeling geïrriteerd, want toen ik naar huis ging en mijn moeder mij kwam ophalen, fluisterde zij mij als afscheid in het oor — zodat mijn moeder het niet kon horen — dat ik mij erg kinderachtig had gedragen.

Dat is nu vijftig jaar geleden, en ik herinner het mij nog steeds.

Ik weet zeker dat ook u zich nog dingen herinnert die mensen ooit tegen u hebben gezegd — goede en slechte woorden die diepe indruk op u hebben gemaakt. Woorden kunnen buitengewoon krachtig zijn. Ze kunnen een mens opbouwen, maar ook afbreken, vooral wanneer ze worden uitgesproken door mensen die belangrijk voor ons zijn.

1. Waarheid en leugen over onze Heere

Wat wij over God en Jezus Christus zeggen, is belangrijk. De woorden die wij kiezen weerspiegelen ons denken en ons hart. Paulus schrijft in Romeinen 10:9:

Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden. (Rom. 10:9)

Wat wij dus over God en Jezus zeggen, als uitdrukking van ons hart, is van het grootste belang. Daardoor worden wij behouden — tenminste, wanneer wij geloven en belijden wat waar is.

Op een dag vroeg Jezus aan Zijn discipelen:

"Wie zeggen de mensen dat Ik ben?"

Zij antwoordden: "Johannes de Doper; anderen zeggen Elia; en weer anderen zeggen dat U één van de profeten bent."

Toen vroeg Hij: "Maar u, wie zegt u dat Ik ben?"

Petrus antwoordde: "U bent de Christus." (Mar. 8.27-29)

Petrus had gelijk.

Maar daarna begon Jezus uit te leggen dat Hij zou moeten lijden en sterven. Dat ging Petrus te ver. Hij nam Jezus apart en begon Hem te bestraffen.

Dat is onaanvaardbaar.

Het is één ding om tegen God te zeggen dat wij moeite hebben om alles te begrijpen of om alles te doen wat Hij van ons vraagt. Maar het is iets heel anders om te denken dat wij het beter weten dan God en zelfs Jezus terecht te wijzen. Dat is godslasterlijk. Net zo godslasterlijk als neerkijken op arme mensen die naar Gods beeld geschapen zijn — daar hebben wij vorige week naar gekeken.

Wat wij over God zeggen, en wat wij tegen God zeggen, is belangrijk.

Een verkeerde theologie noemt Jezus zelfs satanisch.

Petrus bestrafte Jezus, maar vervolgens bestrafte Jezus Petrus:

Ga weg achter Mij, satan! Want u bedenkt niet de dingen van God, maar die van de mensen." (Mar. 8.33)

Dat klinkt niet vriendelijk. Waarom reageerde Jezus zo scherp?

Omdat een verkeerde theologie, verkeerde ideeën over God, de mens en de zaligheid, rampzalige gevolgen kunnen hebben.

Daarom moeten ook wij, wanneer dat mogelijk is, onze stem laten horen wanneer wij godslasterlijke uitspraken over God horen.

Welke godslasteringen horen wij tegenwoordig over God?

1. ...
2. ...
3. ...

Jezus maakte ook duidelijk dat verkeerde gedachten over God direct gevolgen hebben voor ons dagelijks leven.

Petrus wilde niet dat Jezus zou lijden en sterven, omdat hij geloofde dat goede mensen problemen konden vermijden; dat God het leven van Zijn volgelingen gemakkelijk, prettig en comfortabel zou maken.

Jezus wist dat dit achter de woorden van Petrus schuilging. Daarom zei Hij tegen Petrus en de andere discipelen:

Wie achter Mij wil komen, moet zichzelf verloochen en zijn kruis opnemen en Mij volgen. Want wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen omwille van Mij en om het Evangelie, die zal het behouden." (Mar. 8.34-35)

Daarna vervolgde Jezus:

Want wie zich voor Mij en Mijn woorden geschaamd zal hebben in dit overspelig en zondig geslacht, voor hem zal ook de Zoon des mensen Zich schamen wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, met de heilige engelen." (Mar. 8.38)

Daarom is het van groot belang dat wij ons niet schamen voor Jezus, maar Hem juist omarmen.

En dat wij ons niet schamen voor Zijn woorden, maar ze overdenken, aannemen en ook zelf uitspreken tegenover anderen.

Wanneer wij over God spreken, houd ik graag de wijsheid voor ogen van de grote theoloog Thomas Oden. In het voorwoord van zijn boek over de systematische theologie schrijft hij deze prachtige woorden:

Ik probeer eenvoudig de ene overtuiging van de gelovige Kerk onder woorden te brengen, die altijd aandachtig is gebleven voor de apostolische leer waaraan overal, altijd en door allen die christen zijn, instemming is gegeven.

Zo behoren ook wij over God en Jezus Christus te spreken.

Wij hebben geen nieuwe ideeën, nieuwe visioenen of nieuwe benaderingen nodig.

Wij herhalen zorgvuldig de woorden die de Kerk in gehoorzaamheid aan Jezus Christus en Zijn apostelen heeft gekozen.

Wat wij over God zeggen doet ertoe. En daarom geldt: als wij het niet zeker weten, kunnen wij soms beter zwijgen.

2. God prijzen en mensen vervloeken?

Wat wij over andere mensen zeggen, is eveneens belangrijk.

Jakobus spreekt in zijn brief over mensen die God loven — zij zeggen de juiste dingen over God — maar met dezelfde mond andere christenen zwartmaken.

Met haar loven wij God en de Vader, en met haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn. Uit dezelfde mond komen zegen en vervloeking voort. Dit moet, mijn broeders, niet zo zijn. (Jak. 3:9-10)

Vorige week zagen wij dat het godslastering is om neer te kijken op arme mensen die naar Gods beeld geschapen zijn.

Vandaag zien wij dat Jakobus ook spreekt over de godslastering van kwaadspreken over anderen, die eveneens naar Gods beeld zijn gemaakt.

Je kunt God niet prijzen en tegelijk Zijn beeld beledigen. Dat is innerlijk tegenstrijdig.

Het laat zien dat onze lof voor God leeg is. Hol. Het onthult een ernstig probleem bij de bron van onze woorden: ons hart en ons denken.

Jakobus vraagt:

Laat soms een bron uit dezelfde ader zoet en bitter water opwellen? Kan ook, mijn broeders, een vijgenboom olijven voortbrengen of een wijnstok vijgen? Zo kan ook geen bron zout en zoet water voortbrengen. (Jak. 3:11-12)

In dit verband waarschuwt Jakobus ook degenen die onderwijs geven in de gemeente:

Laat niet velen van u leermeesters worden, mijn broeders, omdat u weet dat wij een strenger oordeel zullen ontvangen. Wij struikelen immers allen in veel opzichten. Als iemand in woorden niet struikelt, is hij een volmaakt man, die bij machte is ook het hele lichaam in toom te houden." (Jak. 3:1-2)

Wie in de kerk onderwijs geeft, spreekt voortdurend over God.

Maar zelfs wanneer alles wat hij over God zegt volkomen juist is, is hij nog steeds een schande wanneer hij zijn tong niet kan beheersen en kwaadsprekt over andere mensen.

Wij kennen allemaal voorbeelden van kerkelijke leiders — bekende of onbekende — die schande brachten over Gods Naam, over het Evangelie en over de Kerk door hun woorden of hun gedrag.

Veel mensen hebben de kerk, of zelfs het geloof, verlaten omdat mensen die God prezen dezelfde mond gebruikten voor kwaad.

Het is niet logisch om het geloof in Jezus Christus op te geven vanwege slecht leiderschap. Maar het is wel begrijpelijk.

De redenering is eenvoudig: als iemand slecht spreekt over mensen en een slecht voorbeeld is, dan zal wat hij over God zegt waarschijnlijk ook wel onzin zijn.

Maar of wij nu predikanten zijn of niet, mensen kijken naar ons.
Wanneer wij kwaadspreken, roddelen of vuile taal gebruiken, lasteren wij God.
Wij ontoren Hem die alle mensen naar Zijn beeld heeft geschapen en hen liefheeft.

Als u slecht spreekt over mijn kinderen, spreekt u slecht over mij.
Als u slecht spreekt over Gods kinderen, spreekt u slecht over Hem.

Let daarom op uw woorden.
Wat u over God zegt en wat u over mensen zegt, doet er werkelijk toe.

3. De tong: een gevaar én een zegen

God heeft ons geschapen met dit kleine instrument in onze mond. En juist dat kleine lichaamsdeel kan dodelijk zijn.

Een schip heeft een klein roer, maar wanneer dat verkeerd gebruikt wordt, kan het een enorm schip op de rotsen doen stranden.

Zo kunnen ook onze woorden — de kleine zinnen die wij uitspreken — onszelf en anderen te gronde richten.

Het is als een lucifer. Wij kunnen er een vuur mee aansteken om mensen te verwarmen en een maaltijd voor hen te bereiden. Maar wij kunnen er ook een gebouw mee in brand steken en levens verwoesten.

En Jakobus zegt dat de tong nauwelijks te temmen is.
Het lijkt alsof zij steeds weer rampen veroorzaakt.

Alle soorten dieren, vogels, reptielen en zeedieren worden getemd en zijn getemd door de menselijke natuur, maar de tong kan geen mens temmen. Zij is een onbedwingbaar kwaad, vol dodelijk venijn. (Jak. 3.7-8)

Jakobus zegt zelfs dat zij door de hel in brand wordt gezet.
Die hel bevindt zich in ons hart en in ons denken.
Daar ligt de bron van onze woorden.

Daarom hebben juist ons hart en ons denken vernieuwing en genezing nodig.
Dat grote genezingsproces is door God begonnen door Jezus Christus.

Hij heeft uw hart en uw denken aangenomen, vervuld met Zijn Geest en spreekt Zijn woorden tot u.
Ons hart en ons denken zijn bezig vernieuwd te worden.

Maar er is nog veel werk te doen.
Dat blijkt uit de taal die wij gebruiken.

De roddel. Het kwaadspreken. Het negativisme. De vloeken. De grove taal.

Misschien slagen wij erin zulke dingen naar binnen te houden.
Maar dan galmen zij steeds luider rond in ons hart.

En uiteindelijk komen zij toch naar buiten.

Ik weet zeker dat u gekwetst bent door woorden die anderen tegen u hebben gesproken of over u hebben gezegd.

En ik weet zeker dat ik zelf ook mensen gekwetst heb met mijn woorden. Wij zijn allemaal beklagenswaardig.

Ondanks al onze goede bedoelingen is dat de werkelijkheid. Wat moeten wij dan doen?

Bid vurig.

Vraag God en de mensen om vergeving voor het kwaad dat wij hebben gedaan.

En neem het besluit dat zoals wij God met onze mond zegenen, wij ook Zijn beelden — andere mensen — zullen zegenen.

Henri Nouwen, de bekende schrijver, zei hierover wijze woorden:

Zegenen betekent goede dingen zeggen. Wij moeten elkaar voortdurend zegenen. Ouders moeten hun kinderen zegenen, kinderen hun ouders, mannen hun vrouwen, vrouwen hun mannen, vrienden hun vrienden. In een samenleving die zo vol vervloeking is, moeten wij iedere plaats die wij binnengaan vullen met onze zegen. Wij vergeten zo gemakkelijk dat wij Gods geliefde kinderen zijn en laten de vele vervloeking van deze wereld ons hart verduisteren.

Er is veel duisternis in onze wereld.

En er is veel duisternis in ons eigen hart.

Een deel van die duisternis is ontstaan door de manier waarop anderen tegen ons gesproken hebben.

De verleiding is groot om vervolgens op dezelfde manier met anderen om te gaan.
Maar die kringloop moeten wij doorbreken.

Conclusie

Zelfs wanneer wij soms het slachtoffer zijn van mensen die kwaad over ons spreken, laten wij dan niet nadoen wat onszelf het meest pijn doet.

Wat mensen ook over ons zeggen, wij moeten ons steeds opnieuw laten herinneren aan het feit dat wij door God geliefd zijn.

En vanuit die bemoediging kunnen wij beginnen anderen te zegenen, met woorden of op welke andere oprechte en eenvoudige manier dan ook.

Onderzoek uzelf.

Spreekt u vaak slecht over anderen?

Dat is godslastering — kwaadspreken over het beeld van God.

Doe daarom iets aan die gewoonte.

U bent zelf naar Gods beeld geschapen en u verdient woorden van vriendelijkheid en bemoediging.
Maar de mensen om u heen zijn dat eveneens.

Ook zij zijn beelden van God en hebben uw bemoediging nodig.

Laten wij ons bewust zijn van de kracht van onze woorden.

En laten wij elkaar opbouwen met positieve en bemoedigende woorden, woorden die wij zelf hebben geleerd van onze God, Die ons voortdurend bemoedigt.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.